

**OKRUHY A OTÁZKY KE STÁTNÍM
ZÁVĚREČNÝM ZKOUŠKÁM (SZZk) A
BAKALÁŘSKÝM ZKOUŠKÁM (BZk)**

Divadelní věda

Otázky ke státní bakalářské zkoušce (BZk)

DĚJINY SVĚTOVÉHO DIVADLA

1. Antické divadlo

- řecké a římské divadlo
- funkce divadla a jeho provoz
- dochovaná dramata
- dramatické a divadelní žánry
- divadelní prostor
- herectví

2. Divadlo a drama ve středověké Evropě

- funkce divadla a jeho provoz
- dramatické a divadelní druhy a žánry
- dochované texty
- divadelní prostor
- herectví

3. Renesanční divadlo a drama

- divadelní prostor a scénografie
- dramatické a divadelní druhy a žánry
- herectví
- divadelní provoz

4. Divadlo v období baroka

- dramatické a divadelní druhy a žánry
- divadelní prostor a scénografie
- vídeňské lidové divadlo
- herectví
- divadelní provoz

5. Divadlo a drama období klasicismu a osvícenství

- dramatické a divadelní druhy a žánry
- divadelní prostor a scénografie
- herectví
- idea národního divadla

6. Romantismus v dramatu a na divadle

- podoby a díla romantického dramatu
- herectví
- scénografie
- divadelní provoz

7. Podoby dramatu 2. poloviny 19. století

- realistické drama
- naturalistické drama
- symbolistní drama
- podoby dramatu v jednotlivých národních kulturách

8. Počátky moderního divadla

- stylová proměna: realismus, naturalismus, symbolismus
- proměna inscenační praxe a divadelního provozu
- režie a dramaturgie
- herectví
- scénografie

9. Vývoj dramatu v 1. polovině 20. století

- anglofonní drama
- německojazyčné drama
- drama románské oblasti
- drama slovanských literatur

10. Světové divadlo 1. poloviny 20. století

- meziválečná avantgarda: expresionismus, dada, surrealismus, futurismus, konstruktivismus
- epické divadlo a drama
- režie
- scénografie

11. Vývoj dramatu ve 2. polovině 20. století

- anglofonní drama
- německojazyčné drama
- drama románské oblasti
- drama slovanských literatur

12. Vývoj světového divadla ve 2. polovině 20. století

- alternativní tendence
- proměna inscenační praxe
- divadelní prostor
- herectví
- soubory a divadelní instituce
- režisérské osobnosti

13. Vývojové tendence v divadle od osmdesátých let 20. století do současnosti

- post-dramatické divadlo, divadlo a postmoderna
- divadlo a performanční umění
- vliv nových médií a technologií

14. Asijské divadelní kultury a jejich dramatické umění

- divadelní žánry
- drama a jeho žánry
- divadelní prostor
- herectví
- dochované základní spisy o divadle

15. Dějiny divadelních historiografií

- oborové autority
- komparace konkrétních historických prací a přístupů

Otázky ke státní závěrečné zkoušce (SZZk)

DĚJINY SVĚTOVÉHO DIVADLA

1. Vývoj a proměny divadelního prostoru a scénografie od antiky po renesanci
2. Vývoj a proměny divadelního prostoru a scénografie od baroka do 19. století
3. Vývoj a proměny divadelního prostoru a scénografie ve 20. století
4. Proměny herectví od antiky do renesance
5. Proměny herectví od baroka k romantismu
6. Proměny herectví v moderním divadle: od realismu k současným podobám herectví
7. Vývojové tendence hudebně-dramatických a tanečně-pohybových žánrů od antiky po současnost
8. Proměny tragédie ve světovém divadle
9. Proměny komedie ve světovém divadle
10. Juanovský a faustovský mýtus v dějinách evropského divadla a kultury
11. Proměny dramatu od konce 19. století
12. Proměny vztahů mezi dramatickým textem a divadlem od antiky po současnost
13. Role režie a pojetí režiséra v dějinách divadla
14. Vývojové tendence v divadle 20. století
15. Proměny pozice diváka a chápání funkce divadla a divadelnosti v dějinách

Otázky ke státní bakalářské zkoušce (BZk)

DĚJINY ČESKÉHO DIVADLA

1. Středověké drama a divadlo v českých zemích

- formy a žánry zdejšího středověkého dramatu
- nejvýznamnější textové památky středověkého dramatu
- podoba inscenační praxe, její stopy a prameny

2. Projevy humanismu a renesance v dramatu a divadle na našem území

- formy a žánry humanistického dramatu
- nejvýznamnější textové památky humanistického dramatu
- podoby inscenační praxe

3. Barokní divadlo v Čechách a na Moravě

- podoby barokní dramatiky
- nejvýznamnější textové památky barokního dramatu, církevní i světské
- hmotné památky barokního divadla
- podoby barokního divadla
- nejvýznamnější doložené barokní divadelní události

4. Projevy osvícenství v dramatu a divadle na našem území

- pronikání osvícenství do zdejší divadelní kultury
- žánrová skladba českého osvícenského dramatu
- nejvýznamnější dochované památky českého osvícenského dramatu
- stav českého divadla za osvícenství – budovy, soubor, dramaturgie, herectví

5. Národní obrození v českém dramatu a divadle

- žánrová diferenciacie českého dramatu v první polovině 19. století
- nejvýznamnější obrozenští dramatici a jejich dílo
- podoba českého divadla za obrození – soubory, dramaturgie, herectví, publikum
- počátky české dramatické a divadelní kritiky

6. Idea Národního divadla v průběhu staletí

- koncept národních divadel v Evropě a následně u nás
- hlavní autoři a realizátoři
- první generace ND: herci, výtvarníci, skladatelé, autoři, ředitelé
- proměny ideje v 19. a 20. století
- Národní divadlo a česká kritika

7. Realismus a naturalismus v českém dramatu, divadle a kritice

- charakter realistického a naturalistického dramatu
- nejvýznamnější dramatická realistická díla
- prosazování realistické divadelní poetiky
- nejvýznamnější herecké a režisérské osobnosti realismu a naturalismu a jejich inscenace
- realistická divadelní kritika a její představitelé

8. Moderní reforma v českém divadle

- slohová diferenciacie české dramatiky na přelomu 19. a 20. století a počátkem 20. století, nové dramatické žánry, autoři a díla
- emancipace režie v českém divadle
- představitelé moderní české režie v kontextu stylových proměn
- proměna herectví
- proměna české scénografie
- divadelní kritika a její představitelé

9. České drama a divadlo mezi světovými válkami

- slohové a žánrové spektrum dramatiky, autoři a díla
- české divadelní instituce
- podoby divadelní režie a její představitelé
- podoby herectví a významní herci
- podoby scénografie a významní scéničtí výtvarníci
- divadelní kritika a její představitelé

10. Česká divadelní avantgarda

- podoby avantgardní dramatiky, autoři a díla
- významné avantgardní scény
- podoby divadelní režie a její představitelé
- podoby herectví a významní herci
- podoby scénografie a významní scéničtí výtvarníci
- avantgardní divadelní teorie a kritika

11. České divadlo a drama za nacistické okupace

- proměna české dramatiky za okupace, autoři a díla
- významné scény a soubory, role oficiálních a neoficiálních scén
- dramaturgie v období války
- podoby divadelní režie a významné inscenace
- podoby herectví a významní herci
- divadelní kritika a její představitelé

12. České drama a divadlo po roce 1945 a v padesátých letech 20. století

- proměna divadla před a po roce 1948
- vztah divadla a politiky a principy tzv. socialistického realismu
- významná díla a autoři budovatelské dramatiky
- režiséři a významné inscenace
- podoby herectví a scénografie
- divadelní věda a divadelní kritika

13. České drama a divadlo v šedesátých letech 20. století

- žánrová a slohová diferenciacie dramatu, autoři a díla
- významné divadelní scény šedesátých let, jejich typové spektrum a specifická
- podoby divadelní režie, významní divadelní režiséři a jejich tvorba
- podoby herectví, významní herci a jejich tvorba
- podoby scénografie, významní scéničtí výtvarníci a jejich tvorba
- divadelní kritika a její představitelé, periodika

14. České drama a divadlo období tzv. normalizace

- vztah divadla a politiky
- proměna dramatiky a dramaturgie u stávajících scén
- vznik nových scén a souborů v sedmdesátých a osmdesátých letech, jejich diferenciacie a charakteristika
- dramaturgie, herectví a scénografie studiových a alternativních divadel, jejich inscenace a tvůrci
- samizdatová dramatika a její představitelé
- divadelní kritika a její představitelé, oficiální i samizdatová periodika, divadelní věda a teorie

15. České drama a divadlo po roce 1989

- stylová proměna českého dramatu, významní dramatici a jejich díla
- druhová a žánrová diferenciacie českého divadla a její vývoj, významné scény a soubory
- podoby divadelní režie, významní režiséři a inscenace
- proměna dramaturgie
- podoby herectví
- podoby scénografie, významní scéničtí výtvarníci a jejich tvorba
- divadelní kritika, představitelé a periodika, divadelní věda a teorie

Otázky ke státní závěrečné zkoušce (SZZk)

DĚJINY ČESKÉHO DIVADLA

1. Znakový princip středověkého a barokního divadla: koncept a jeho projevy v památkách dochovaných na našem území
2. Komenského koncept “hry” v rámci didaktické funkce divadla a jeho stopa v moderním divadle a pedagogice
3. Principy barokního divadla, jeho podoby, projevy a pozůstatky v českých zemích
4. Slohová skladba dramatu a divadla národního obrození a její projevy v konkrétních dílech
5. České vesnické drama a jeho slohové, tvarové a tematické proměny
6. Vznik a proměny moderní české divadelní režie
7. Avantgardní proměna divadelní struktury – teorie a praxe a její stopa v českém divadle
8. Světoví čeští dramatici, jejich zařazení a charakteristika jejich tvorby v evropském divadelním kontextu
9. Proměny českého divadla od nástupu realismu prismatem scénografie – přelomové osobnosti české scénografie v kontextu slohových proměn českého divadla
10. Proměny herectví v českém divadle 19. a 20. století
11. Významné režisérské osobnosti padesátých až osmdesátých let 20. století
12. Fenomén alternativních scén v české divadelní kultuře 19. a 20. století a jejich proměny
13. Dějiny českého divadla v zrcadle ideologií, metodologií a konceptů v proměnách času
14. Projevy a podoby neprofesionálního, amatérského a ochotnického divadla na našem území
15. Formy a proměny nonverbálního divadla na našem území od středověku po současnost

Otázky ke státní bakalářské zkoušce (BZk)

TEORIE DIVADLA A DRAMATU

1. Divadelní kritika: osobnosti, vývoj, proměny, specifika
2. Dramaturgie a její role v divadle
3. Režie a role režiséra v divadelním díle
4. Herectví jako jedna ze složek divadelního díla
5. Povaha, pojetí a pohyb znaku v divadelním díle
6. Vývoj české divadelní teorie
7. Poetika dramatu jako žánr od antiky po současnost
8. Drama jako typ literárního textu
9. Základní pojmy poetiky: lyrika, epika, drama
10. Drama jako literární druh, literární žánr a jako součást inscenace
11. Kompoziční prvky dramatického textu a jeho realizační mody
12. Divadelní věda u nás a ve světě: osobnosti a školy

Povinná literatura a četba ke zkoušce z TO Teorie a dějiny (BZk):

- Aristoteles: *Poetika*
- B. Brecht: *Pouliční scéna jako základní model scény epického divadla*
- M. Bachtin: *François Rabelais a lidová kultura středověku a renesance* (úvodní kapitola)
- J. Císař: *Člověk v situaci*
- E. G. Craig: *Herec a nadloutka*
- V. Černý: *Co je kritika, co není a k čemu je na světě*
- D. Diderot: *Herecký paradox*
- J. Honzl: *Pohyb divadelního znaku*
- J. Hrabák: *Poetika*
- P. Janoušek: *Rozměry dramatu*
- Lope de Vega: *Nové umění skládat komedie v dnešní době*
- M. Lukeš: *Umění dramatu*
- J. Mukařovský: *Dialog a monolog*
- I. Osolsobě: *Slovo jako exponát...*
- M. Procházka: *O dramatickém textu*
- K. S. Stanislavskij: *Moje výchova k herectví*
- J. Veltruský: *Drama jako básnické dílo*

(vybrané studie jsou studentům v elektronické podobě přístupné na moodlu)

Otázky ke státní závěrečné zkoušce (SZZk)

TEORIE DIVADLA A DRAMATU

1. Otakar Zich a jeho role v české divadelní teorii
2. Předchůdci sémiologie divadla
3. Český strukturalismus a divadelní teorie
4. Od sémiologie k ontologii divadla
5. Fenomenologické ozvuky v teoretickém uvažování o divadle
6. Platonovsko-sokratovský dialog a jeho vliv na myšlení o divadle
7. Antropologické vlivy na teorii divadla
8. Divadlo v kultuře: divadelnost, performativita, divadelní teorie na rozhraní společenských disciplín
9. Divadlo v mediální krajině
10. Metodologické přístupy výzkumu dějin divadla
11. Teorie divadla v souvislostech obecné estetiky a filozofie
12. Metody textové analýzy dramatu

Studijní literatura a četba ke zkoušce z TO Teorie a dějiny (SZZk):

- Aristoteles. *Poetika*.
- Auslander, Philip. (ed.) *Performance: Critical Concepts in Literary and Cultural Studies*.
- Bayerdörfer, Hans-Peter. Problémy divadelní historiografie.
- Benjamin, Walter: *Umění ve věku své technické reprodukovatelnosti*
- Bogatyrev, Petr. *Souvislosti tvorby*.
- Brušák, Karel. *Znaky na čínském divadle*.
- Bühler, Karl. *Sprachtheorie. Die Darstellungsfunktion der Sprache*. Angl., překl. *Theory of Language. The Representational Function of Language*.
- Carlson, Marvin. *Dějiny divadelných teórií*.
- Certeau, Michel de. *Psaní dějin*.
- Císař, Jan. *Člověk v situaci*.
- Dudzik, Jerzy. Ke kulturní teatrologii.
- Eco, Umberto. Sémiotika divadelního představení.
- Eco, Umberto: *TV: Ztracená transparentnost; Od internetu ke Gutenbergovi*, In *Mysl a smysl*
- Etlík, Jaroslav. Divadlo jako zakoušení (Vztah noetického a ontologického principu v divadelním umění).
- Fischer-Lichte, Erika. Znakový jazyk divadla.
- _____ *Estetika performativity*.
- Geertz, Clifford. *Interpretace kultur*.
- Gennep, Arnold van. *Přechodové rituály*.
- Greenblatt, Stephen. Towards Poetics of Culture.
- Havel, Václav. *O divadle*.
- Havlíčková, Margita. Rovnováha dramatu, rovnováha světa. *Svět a divadlo* 2, 1991, č. 5.
- Hořínek, Zdeněk. *Divadlo mezi modernou a postmodernou*.
- _____ *Cesty moderního dramatu*.
- _____ *Drama, divadlo, divák*.
- Hostinský, Otakar. *O umění*.
- Janoušek, Pavel. *Rozměry dramatu*.
- Just, Vladimír. Teatralita politického procesu aneb ‚Horáková a spolčníci‘ jako divadelní inscenace.
- Kotte, Andreas. *Divadelní věda: Úvod*.
- Lotman, Juri. Sémiotika scény.
- Mukařovský, Jan. *Studie I*. (Brno: Host, 2007)
- Nietzsche, Friedrich. *Zrození tragédie z ducha hudby*
- Osolsobě, Ivo. *OstENZE, hra, jazyk*.
- Patočka, Jan. Epičnost a dramatická, epos a drama. *Divadlo* 17, 1966, č. 10.
- Pavis, Patrice. Současný stav výzkumu v oblasti analýzy představení: divadelní věda či performance studies?
- Peirce, Charles, S. *Sémiotika*.
- Platón. *Ión*
- _____ *Kratylos*.
- _____ *Symposion*
- _____ *Ústava*.
- _____ *Sofisté*
- Procházka, Miroslav. *Znaky divadla a dramatu*.
- Ratajczaková, Dobrochna. Staré a nové.

- Roubal, Jan. (ed.) *Souřadnice a kontexty divadla: antologie současné německé divadelní teorie*.
- Said, Edward W. *Orientalismus*.
- Saussure, Ferdinand de. *Kurz obecné lingvistiky*.
- Savarese, Nicola. 1931: Antonin Artaud Sees Balinese Theatre at the Paris Colonial Exposition.
- Schechner, Richard. *Performancia: teorie, praktiky, rituály*.
- Sofia, Gabriel. Divadlo jako živý systém.
- States, Bert O. Pes na jevišti: divadlo jako fenomén.
- Sus, Oleg. Sémantický problém „významové představy“ u O. Zicha a J. Volkelta
- Šafařík, Josef: *Hrady sklutečné a povětrné*
- *Theatralia: Divadlo a revoluce*.
- Turner, Victor. *Průběh rituálu*.
- _____ *From Ritual to Theatre*.
- _____ *Between Theatre and Anthropology*.
- Veltruský, Jiří. *Bühler's Organon Model and the Semiotics of Art*.
- Veltruský, Jiří. *Příspěvky k teorii divadla*.
- Volek, Emil. *Teatrologie an Zich*. Klasická pražská teorie divadla dnes.
- Vostrý, Jaroslav. Scénické působení a zrcadlové neurony.
- Vostrý, Jaroslav. *Drama a dnešek*.
- White, Hayden. *Metahistorie*.
- Zich, Otakar. *Estetika dramatického umění*.

(vybrané studie jsou studentům v elektronické podobě přístupné na moodlu)

Poznámky k tematickým okruhům otázek a k průběhu státních závěrečných a bakalářských zkoušek:

Student má na přípravu před samotnou ústní zkouškou čas ca. 40-50 minut.

V každém ze tří tematických okruhů (Dějiny světového divadla, Dějiny českého divadla, Teorie divadla a dramatu) si student vždy vylosuje dvě otázky. Dle vlastního uvážení si vybere jednu z nich, na niž následně odpovídá.

Součástí zkoušky z tematického okruhu Teorie divadla a dramatu je v rámci BZk rovněž rozprava nad jedním z titulů ze zveřejněného seznamu povinné literatury. Student bakalářského studia si u BZk vylosuje dva tituly a dle vlastního uvážení si vybere jeden, o němž bude hovořit (u BZk se předpokládá podrobná znalost textů ze seznamu a schopnost samostatného uvažování nad nimi).

U studentů magisterského studia se předpokládá znalost titulů ze seznamu četby, součástí SZZk v rámci tohoto tematického okruhu jsou i otázky vycházející z četby.

U zkoušek z tematických okruhů Dějiny českého divadla a Dějiny světového divadla se u studentů předpokládá hlubší znalost z vlastní četby textů pro divadlo (pro každou z otázek zpravidla ca. 6 titulů her pro BZk, resp. 10 titulů her pro SZZk).

U studentů v magisterském stupni studia se u otázek z jednotlivých tematických okruhů SZZk předpokládá schopnost samostatného uvažování. Otázky jsou koncipovány jako průřezové okruhy obecných témat, u nichž by měl student prokázat, že je na základě načerpaných znalostí, individuální četby a vlastního úsudku schopen postihnout jejich podstatu a do větší hloubky pojmenovat vybrané aspekty dle zvoleného odpovědního klíče.

Ústní zkouška probíhá před min. tříčlennou zkušební komisí složenou z pedagogů katedry. Student za svůj výkon obdrží jednu souhrnnou známku za všechny tři tematické okruhy (výborně/velmi dobře/dobře/neprospěl).